

॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ अतिविक्रमयुक्तानिकर्मणि ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ इत्यारण्यकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपे एकसप्तत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २७१ ॥ ॥ ७३ ॥ जयद्रथस्त्विति ॥ १ ॥ २ ॥ अत्रास्यजयद्रथस्यपरदारहर्तुः क्षत्रियाधमत्वात्पंचधामारणमुक्तं शिरोगृहीत्वत्यादिना शिरःकेशेभ्यस्त्यर्थः ताडयामासतैःपरिवृतो राजा तत्रैवोपविवेशह ॥ प्रविवेशाश्रमं कृष्णायमाश्यां सहभाविनी ॥ ५१ ॥ भीमसेनार्जुनौ चापिश्रुत्वा क्रोशगतं रिपुं ॥ स्वयमश्वान् सुदंतौ तौ जवेनैवाभ्यधावतां ॥ ५२ ॥ इदमत्यद्भुतं चात्र चकार पुरुषोर्जुनः ॥ क्रोशमात्रगतानश्वान् सैधवस्य जघानयत् ॥ ५३ ॥ सहिदिव्यास्त्रसंपन्नः कच्छकालेऽप्यसंभ्रमः ॥ अकरोद्दुष्करं कर्म शरैरस्त्रानुमंत्रितैः ॥ ५४ ॥ ततोऽभ्यधावतां वीरावुभौ भीमधनंजयौ ॥ हताश्वसैधवं भीतमेकं व्याकुलचेतसं ॥ ५५ ॥ सैधवस्तु हतान्दृष्ट्वा तथा श्वान् स्वान्सुदुःखितः ॥ अतिविक्रमकर्मणि कुर्वाणं च धनं जयं ॥ ५६ ॥ पलायनकृतोत्साहः प्राद्रवधेनैव न ॥ सैधवं त्वभि संप्रेक्ष्य पराक्रांतं पलायने ॥ ५७ ॥ अनुयायमहाबाहुः फाल्गुनो वाक्यमब्रवीत् ॥ अनेन वीर्येण कथं स्त्रियं प्रार्थयसे वलात् ॥ ५८ ॥ राजपुत्रनिवर्तस्वनते युक्तं पलायनं ॥ कथं ह्यनुचरान् हित्वा शत्रुमध्ये पलायसे ॥ ५९ ॥ इत्युच्यमानः पार्थेन सैधवो न न्यवर्तत ॥ तिष्ठति स्तेषु तितं भीमः सहसाभ्यद्रवद्वली ॥ मावधीरिति पार्थस्तं दयावान्प्रत्यभाषत ॥ ६० ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि द्रोपदीहरणप० जयद्रथपलायने एकसप्तत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २७१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ समाप्तं च द्रोपदीहरणपर्व ॥

नोधावंतमवतीर्यथाद्वली ॥ अभिद्रुत्य निजग्राहकेशपक्षेत्यमर्षणः ॥ २ ॥ समुद्यम्य च तं भीमो निष्पिपेषमहीतले ॥ शिरो गृहीत्वा राजानं ताडयामास चैव ह ॥ ३ ॥ पुनः संजीवमानस्य तस्योत्पतितुमिच्छतः ॥ पदामूर्ध्नि महाबाहुः प्राहरद्विलिपिष्यतः ॥ ४ ॥ तस्य जानूदौ भीमो जघ्रे चैनमरत्निना ॥ समो ह्यमगमद्राजा प्रहारवरपीडितः ॥ ५ ॥ सरोषं भीमसेनं तु वारयामास फाल्गुनः ॥ दुःशलायाः कृते राजायत्तदा हेतिकौरव ॥ ६ ॥ भीम उवाच नायं पापसमाचारो मत्तो जीवितुमर्हति ॥ कृष्णायान्न दनर्हायाः परिक्लेशानराधमः ॥ ७ ॥ किं नु शक्यं मया कर्तुं यद्राजा स तं धृणी ॥ त्वंच बालिशया बुद्ध्या सदैवास्मान्प्रबाधसे ॥ ८ ॥

सचपेटाभिरिशेषः यथोक्तं नीतिशास्त्रे वामपाणिकचोत्पीडाभूमौ निष्पेषणं बलात् मूर्ध्नि पादग्रहणं जानुनोदरमर्दनं मालूराकारयामुष्ट्या कपोले दृढताडनं कफोणिपातोऽप्यसक्तत्सर्वतस्तलाडनं तालेन युद्धे भ्रमणं मारणं स्पृष्टमप्येति चतुर्भिः क्षत्रियं हन्यात्पंचभिः क्षत्रियाधमं षड्विंशत्यं सप्तभिस्तु शूद्रं संकरमष्टभिरिति ॥ ३ ॥ ४॥ ५॥ ६॥ ७॥ घृणीदयावान् बालिशयास्वल्पया बाधसे शत्रुं हंतुं न ददासि ॥ ८ ॥